

A BUDAI CAMPUS TÖRTÉNETE

több, mint másfél évszázada a
Gellért-hegy oldalában

„TÖBB ZÖLD VÁROST
A FENNTARTHATÓ
EURÓPÁÉRT”

Szigetszentmiklós
2023.09.05.

GREEN CITIES
EUROPE

Sárospataki Máté
egyetemi docens, tanszékvezető

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

MATE

„Ennek a promóciós kampánynak a tartalma csakis a szerző álláspontját tükrözi, és kizárólag ő tartozik érte felelősséggel. Az Európai Bizottság és az Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökség (REA) semmilyen felelősséget nem vállal a kampányban szereplő információk esetleges felhasználását illetően.”

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

CAMPAIGN FINANCED
WITH AID FROM
THE EUROPEAN UNION

THE EUROPEAN UNION SUPPORTS
CAMPAIGNS THAT PROMOTE RESPECT
FOR THE ENVIRONMENT

A BUDAI CAMPUS TÖRTÉNETE

több, mint másfél évszázada a
Gellért-hegy oldalában

Avagy
170 „év
*a kertészettudományi,
élelmiszertudományi és
tájépítészeti oktatás
szolgálatában”*

Sárospataki Máté
egyetemi docens, tanszékvezető

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Haszonkertészeket Képző Gyakorlati Tanintézet

Entz Ferenc (1805-1877), a szabadságharc orvosa
magániskola

A tantárgyakat 3 nagy csoportba szervezte:

- **elméleti** (növénytan, állattan, fizika, vegytan, kertművészet, növénynevelés stb.),
- **elméleti + gyakorlati** (pl. növényfajok és gyümölcsfajták meghatározása, feldolgozási módszerek, csomagolás)
- **tisztán gyakorlati** foglalkozások (a konyhakerti, gyümölcsstermő és gyógynövények, valamint a szőlő termesztése)

Entz meggyőződése volt, hogy sikeres szakmához (ő a kertészeti növények termesztésére vonatkoztatta) csak a megfelelő elméleti (természet)tudományos megalapozottsággal lehetséges.

1853

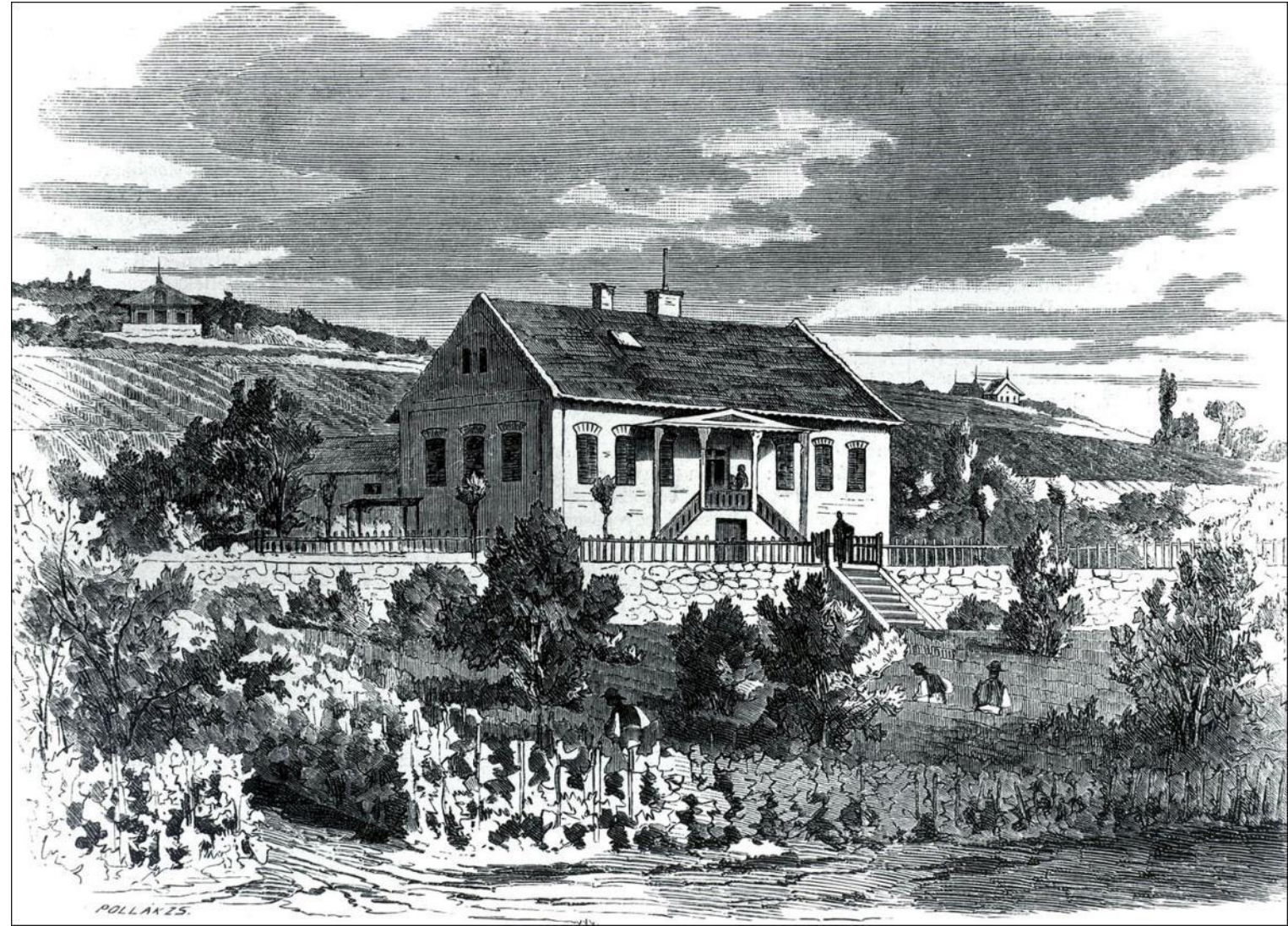
**OMGE Budai Vinczelléreket és Pincemestereket
Képző Tanintézete**

1869-

Budapesti Magyar Királyi Állami Vinczellérképezde

1881-

Anyagi gondok miatt állami tulajdonba kerül az
intézmény...

Magyar Királyi Kertészeti Tanintézet

1894-1939

Angolkert kialakítása Råde segítségével

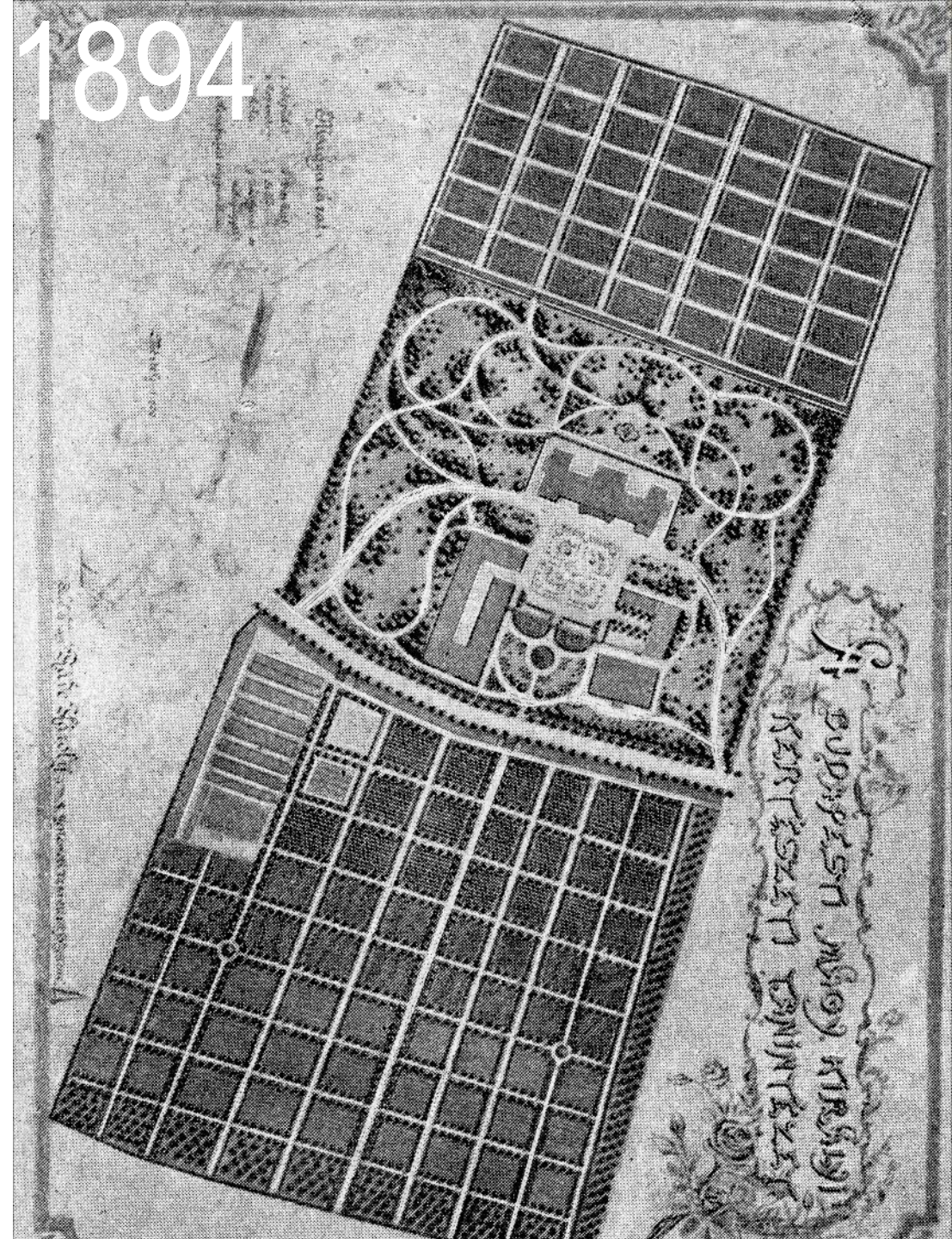
Fontosabb személyek, igazgatók: Angyal Dezső, Rerrich Béla, Horn János, Dezsényi Béla és Mohácsy Mátyás.

Az intézet programját Molnár István dolgozta ki, amely szerint az **oktatás három fő képzési irányban** összpontosult és kapcsolódott össze:

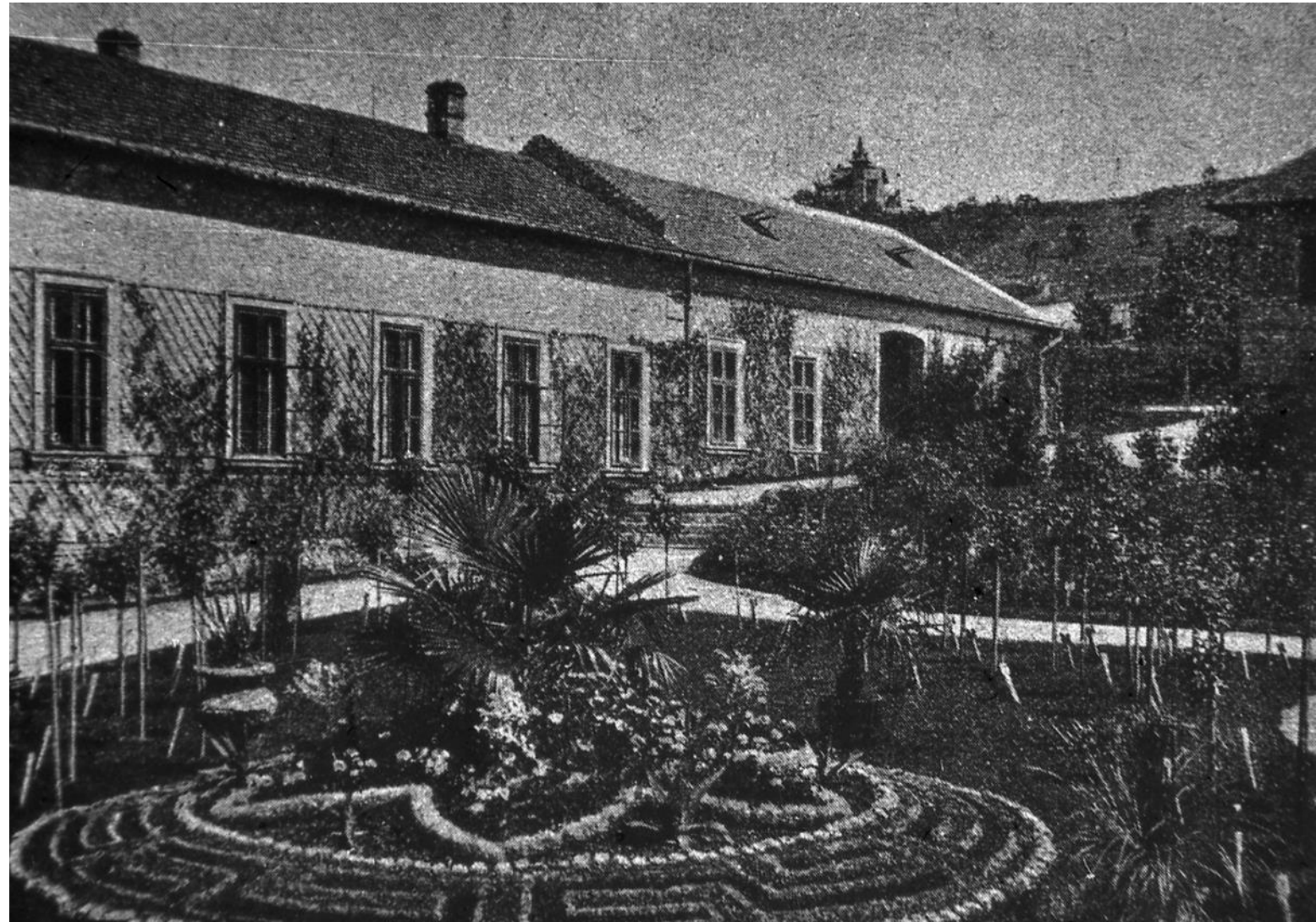
- a friss fogyasztásra alkalmas kertészeti termények előállítását,
- a termények ipari tartósítását és feldolgozását, valamint
- a szép környezet kialakítását ölelte fel, s mindezek elméleti és gyakorlati tudnivalóit.

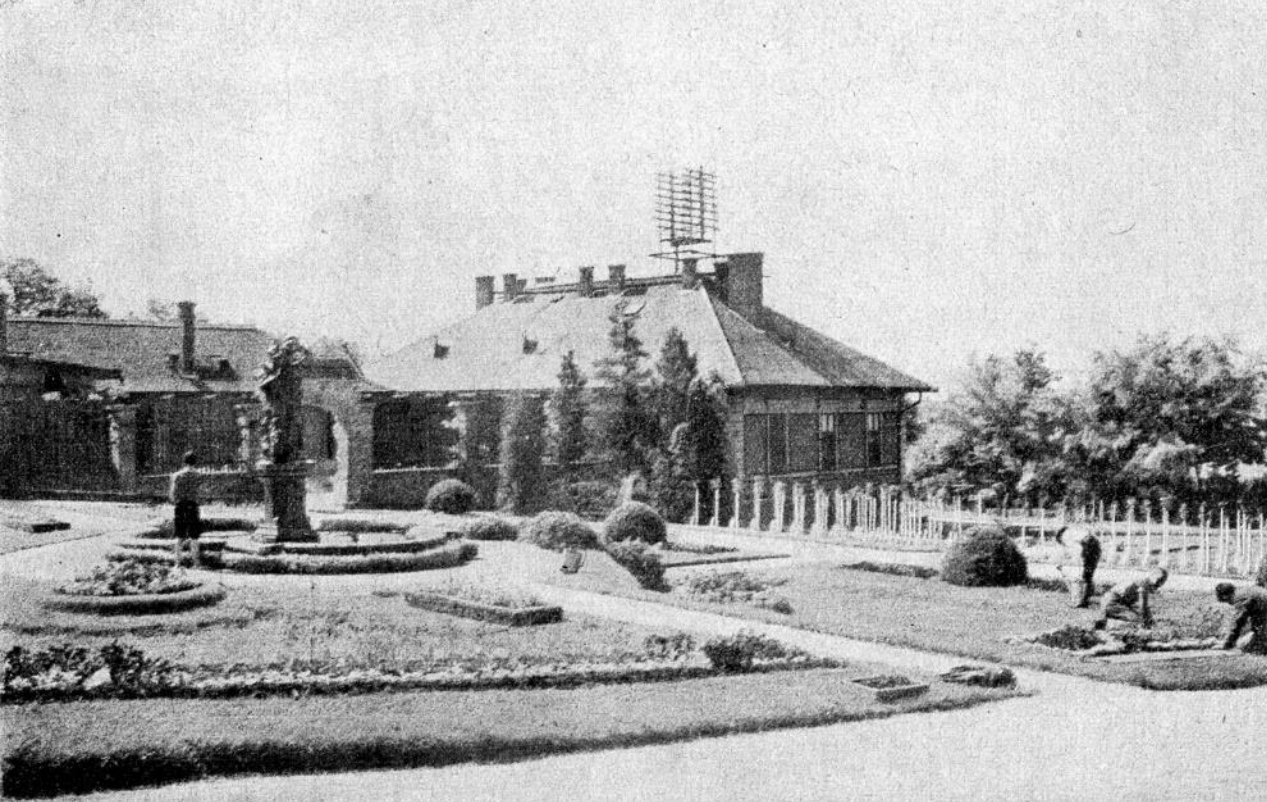
TERMESZTÉSI – TARTÓSÍTÁSI – KÖRNYEZETALAKÍTÁSI

Råde: Díszter, angolpark, 42 db szőlőtábla

1898-ban állították fel az arborétumban a Bereczki Máté szobrot.
A szobor 1956-ban került mai helyére, az 'F' épület tengelyébe

1908-tól **Rerrich Béla** az intézet tanár.

Alakja meghatározó a két világháború közötti Campuskert kialakításában.

Mellette Magyar Gyula munkássága volt jelentős a dendrológiai és növényanyag telepítésének irányításában (1370 fa- és cserjefaj).

Az **1920-as években** a háború miatt elpusztult **rózsakert** újjáépítéséről számolnak be a források. Ekkor **257 új fajta** érkezett Németországból

~1930-as évek

Fotó: Ormos Imre.

A Budai Campus központi épülete, a 'K' épület helyén ebben az időben üvegházak álltak, melyeket még a Tanintézet főkertésze, Råde Károly tervezett. A dísznövénytermesztés és díszkertészet oktatása 1913-ig fűződött nevéhez, ezt követően Budapest főkertésze lett. Az üvegházak fűtését a Rerrich Béla által tervezett Kazánház (1926) biztosította

Magyar Királyi Kertészeti Akadémia

1939-1943

Magyar Királyi Kertészeti és Szőlészeti Főiskola

1943-1945

Agrártudományi Egyetem Kert-
és Szőlőgazdaságtudományi
Kar

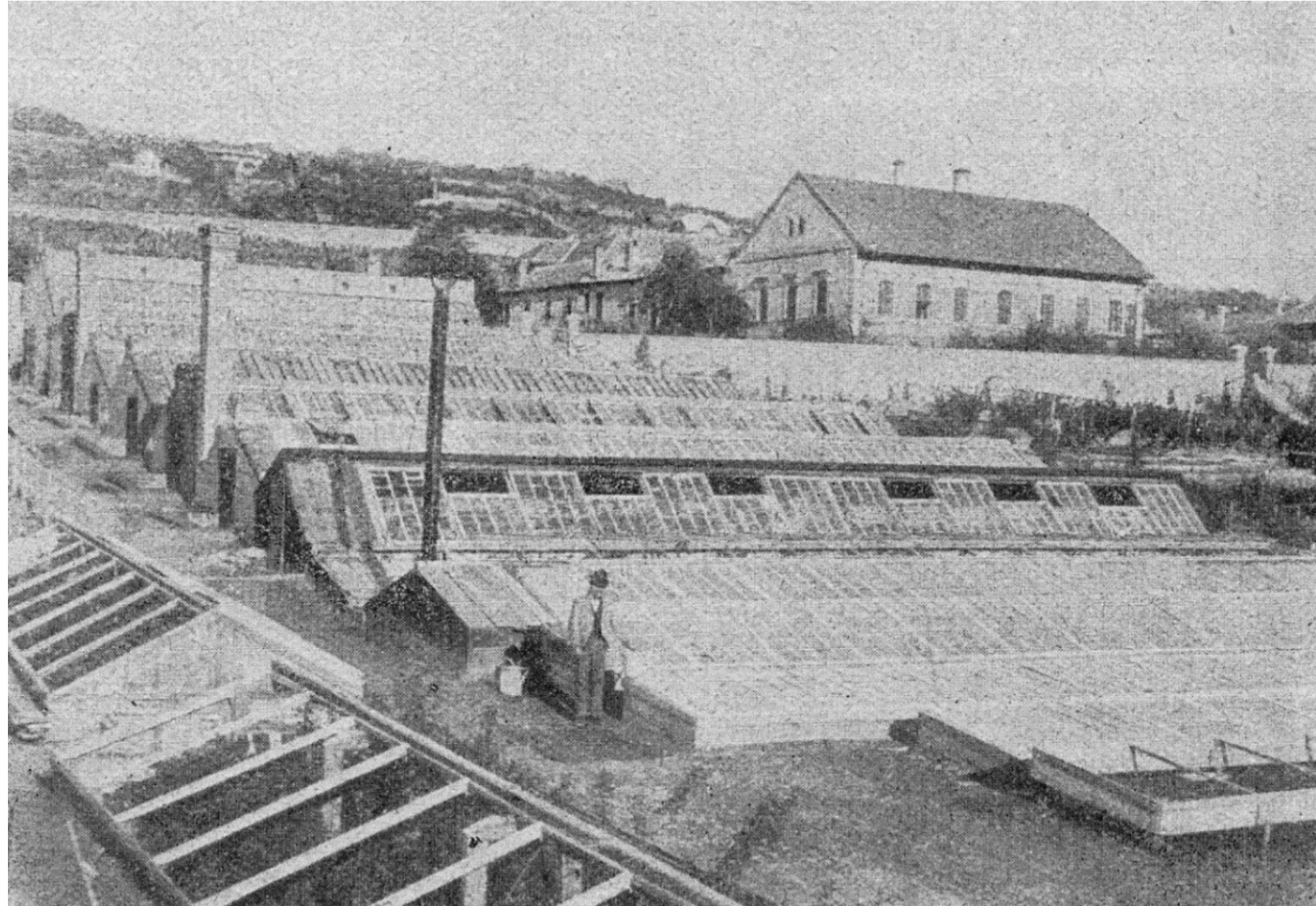
1945-1953

Kertészeti és Szőlészeti Főiskola

1953-1968

Képzés ideje: 4+fél év

1943

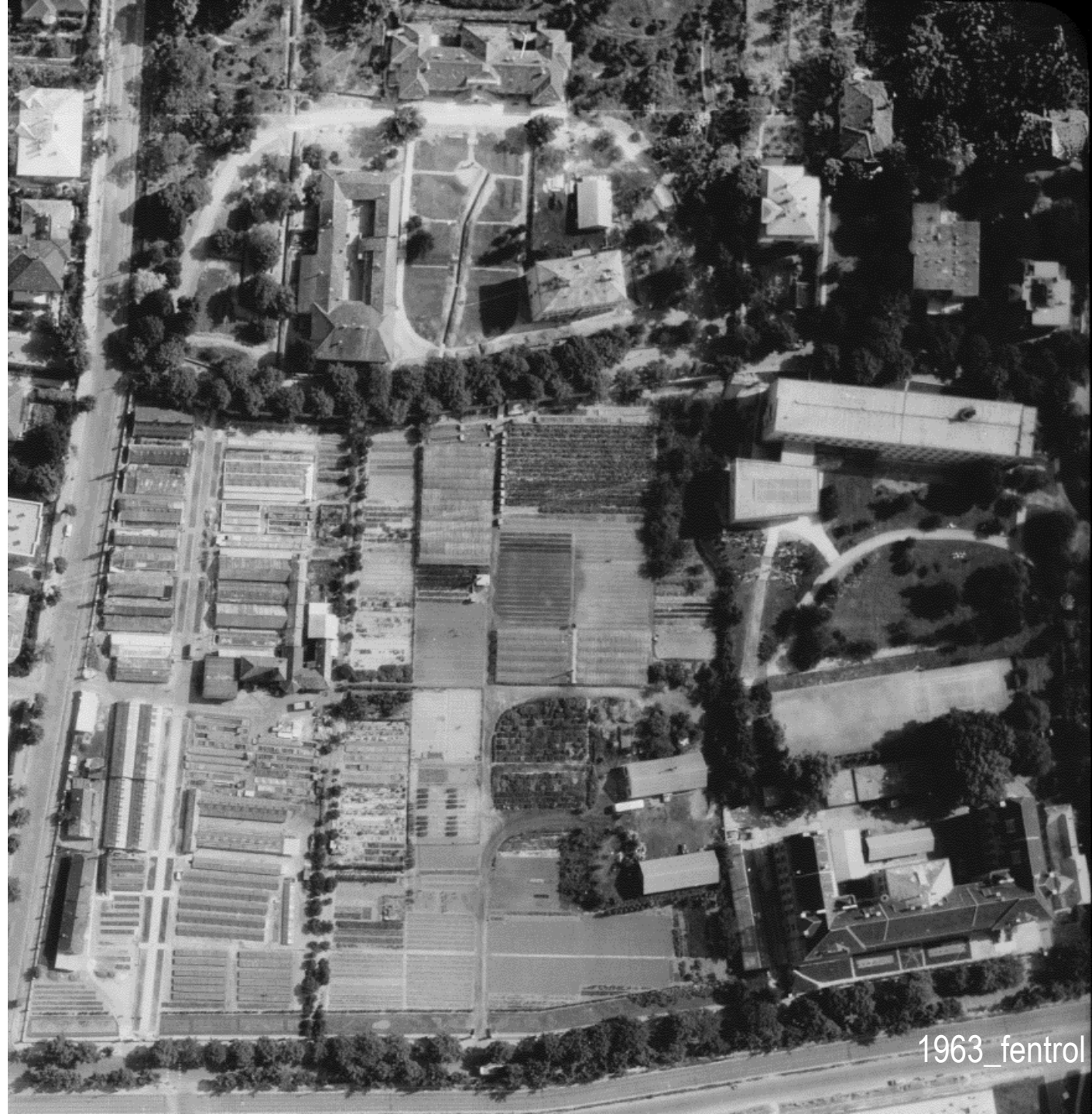

1952

„A” épület

Az alsó arborétumban a legidősebb terület az 'A' és a 'G' épület közötti területrész, melyet Ormos Imre tervei alapján az 1950-es évek végén, 1960-as évek elején telepítettek. Ezen a területen létesült az alsó sziklakert és a magyar szelekciók gyűjteményei: a hárs- és berkenyegyűjtemények.

Kertészeti Egyetem

1968-1986

5 éves képzés

1968-70 „K” épület

1968

Kertészeti Egyetem

1968-1986

5 éves képzés

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem – 1986-1999

Szent István Egyetem (SZIE), Budai Campus –
1999-2003

Budapesti Közgazdaság-tudományi és
Államigazgatási Egyetem (BKÁE, majd BCE)
2003.09.01-2016.

Szent István Egyetembe (SZIE) tagozódik be (újra)
2016.01.01-2021.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
(MATE) 2021.02.01-

Néhány jelentősebb adalék:

- Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár a Budai Campuson működő hagyományos Karok tudományos anyagainak és szakmatörténetének kiemelkedő és egyedülálló hazai gyűjteményét gondozza
- Nagy népszerűségnek örvend a mindenkori campushoz tartozó sportegylet a KEAC (Kertészeti Egyetem Atlétikai Club)
- A népi hagyományokat ápoló Kertész Táncegylet országos ismertségre tett szert fennállásának 50 éve alatt

ÖSSZEZÉS:

- A Budai Campuszhoz tartozó oktatás **170 éves!!**
(Rendezvény: szept. 21-én a Budai Campuson)

- A tudományos megalapozása a három hagyományos karnak (Kertészeti, Élelmiszeripari, Tájépítészeti) **170 éve megkezdődött és még tart, sőt...**

- A felső arborétum **129 éves!**

Budai Arborétum: az elnevezés a természetvédelmi területté nyilvánítás óta (1975) használatos.
Műemléki védettséget 2005-ben kapott a teljes terület.

Források

- MATE – Entz Ferenc könyvtár és levéltár
- BFL
- Ormos Imre fotók (Ormos Imre Alapítvány)
- Fentrol.hu
- Csepely-Knorr Luca–Sárospataki Máté: A „Gellérthegy Paradicsom”. A Budai Arborétum felső kertjének építéstörténete a II. világháborúig, *4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat*, 2009/14, 2-25.
- Z Alainé dr. Kovács Éva, et al. (szerk): *150 év a kertészettudományi, élelmiszertudományi és tájépítészeti oktatás szolgálatában*. Budapest, 2003.
- Magyar királyi kertészeti Tanintézet. *Kertészeti Lapok*. 1893. 271.
- Szögi László (szerk): *100 éve nyílt meg a Budapesti Magyar Királyi Kertészeti Tanintézet*. Budapest, 1995.
- Buchta Győző – Horn János – Schilberszky Károly – Szász Nándor (szerk.): *A Budapesti Állami Kertészeti tanintézet évkönyve működésének első huszonöt évéről*. Budapest, 1919.
- Rerrich Béla: A Kertészeti Tanintézet 25 éves jubileumához. *Kertészet*. 1920. 11-12.
- <https://uni-mate.hu/az-egyetem-t%C3%B6rt%C3%A9nete> (Megtekintve: 2023.09.03.)

GREEN CITIES
EUROPE

CAMPAIGN FINANCED
WITH AID FROM
THE EUROPEAN UNION

THE EUROPEAN UNION SUPPORTS
CAMPAIGNS THAT PROMOTE RESPECT
FOR THE ENVIRONMENT

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

